

Ratkaisu, johon on haettu muutosta

Päijät-Hämeen käräjäoikeus 10.11.2010 nro 3147
(liitteenä)

Asia	Kiihottaminen kansanryhmää vastaan
Valittaja	Kihlakunnansyyttäjä Jukka-Pekka Havumäki
Vastapuoli	James Hirvisaari

Vaatimukset hovioikeudessa**Valitus**

Syyttäjä on vaatinut, että Hirvisaari tuomitaan sakkorangaistukseen kiihottamisesta kansanryhmää vastaan rangaistusvaatimuksessa esitetyn teonkuvauksen mukaisesti lukuun ottamatta sen viimeistä virkettä ja että valtion velvollisuus korvata Hirvisaaren oikeudenkäyntikulut käräjäoikeudessa kumotaan.

Vaatimuksensa perusteeksi syyttäjä on esittänyt, että sananvapaus ei ole rajoittamaton. Kysymys on poliittisesta puheenvuorosta, mutta poliitikkojenkaan sananvapaus ei ole rajoittamaton. Hirvisaari on pyrkinyt esittämään väitteensä totena, ja kirjoitus on varsin yleistävä sekä syrjivä ja panetteleva. Kiihottamista kansanryhmää vastaan koskevan säännöksen tunnusmerkistön toteutumiseksi ei voida asettaa edellytyksiä siitä, että kirjoituksessa ei ole nimenomaisesti väitetty kaikkien muslimien aiheuttaneen kirjoituksessa mainittuja lieveilmiöitä ja ettei siinä ole vaadittu muutosta Suomessa asuvien muslimien asemaan. Kirjoitus on joka tapauksessa ollut varsin yleistävä eikä kirjoituksessa kuvattu ja negatiivisia ilmiöitä ole millään tavoin pyritty rajaamaan koskemaan vain esimerkiksi ääri-islamilaisuutta. Kirjoituksella ei myöskään ole sellaista yhteyttä sen otsikossa viitattuun uutiseen, että asia sen johdosta muuttuisi muuksi kokonaisuutena tarkasteltuna. Säännöksen tunnusmerkistön toteutuminen edellyttää, että kirjoittajan on täytynyt ymmärtää kirjoituksensa kansanryhmää panetteleva ja solvaava luonne. Tässä tapauksessa nämä edellytykset täyttyvät. Kysymys ei ole ollut hyväksyttävästä sananvapauden rajoissa tapahtuneesta mielipiteen ilmaisusta.

Vastaus

Hirvisaari on vastustanut muutosvaatimusta ja vaatinut, että valtio velvoitetaan korvaamaan hänelle hovioikeudessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut 1.902,12 eurolla viivästyskorkoineen.

Kirjoituksessa on kyse poliittisesta mielipiteestä, jonka hän on kirjoittanut poliitikon ominaisuudessa ottaen kantaa suomalaiseen maahanmuuttokeskusteluun. Hän on tuolloin ollut Asikkalan kunnanvaltuuston jäsen ja tähdännyt kansanedustajaksi. Hänen tarkoituksenaan ei ole ollut solvata tai panetella, vaan kirjoituksessa on lueteltu islamilaiseen maailmaan kuuluvia todellisia ilmiöitä. Hän ei ole käyttänyt alatyylistä kieltä, eikä kyse ole myöskään vihapuheesta. Kirjoitusta on arvioitava kokonaisuutena ottaen huomioon myös hänen vastauksensa kirjoitukseen annettuihin kommentteihin. Hän on halunnut herättää keskustelua maahanmuutosta sekä tuonut kirjoituksellaan esiin uhkakuvia, jotka hillitön ja hallitsematon maahanmuutto voi lisääntyvissä määrin aiheuttaa. Kirjoituksessa ei ole tarkoitettu muslimiväestöä kokonaisuudessaan eikä se ole yleistävä. Kirjoituksen kritiikin kohteena ei ole ihminen vaan ilmiö. Teksti sisältää yleistietoa, joka ei voi olla loukkaavaa. Hänen kirjoituksensa ei poikkea muista julkisuudessa esitetyistä maahanmuuttoa koskevista kirjoituksista. Hän ei missään tapauksessa ole ymmärtänyt kirjoituksen panettelevaa ja solvaavaa luonnetta.

Pääkäsittely

Hovioikeus on 22.11.2011 toimittanut asiassa pääkäsittelyn. Siinä on esitetty kirjallisina todisteina Hirvisaaren julkaisema kirjoitus 4.2.2010 sekä kommenttipuheenvuorot kirjoitukseen ja uutena kirjallisena todisteena Suomen kuvalehdessä 18.12.2010 julkaistu Timo Vihavaisen haastattelu. Todistelutarkoituksessa on kuultu Hirvisaarta.

Hovioikeuden ratkaisu

Perustelut

Kysymyksenasettelu

Tekoaikana voimassa olleen rikoslain 11 luvun 10 §:n (212/2008) mukaan joka yleisön keskuuteen levittää lausuntoja tai muita tiedonantoja, joissa uhaan, panetellaan tai solvataan jotakin kansallista, etnistä, rodullista tai uskonnollista ryhmää taikka niihin rinnastettavaa muuta kansanryhmää, on tuomittava kiihottamisesta kansanryhmää vastaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi (jäljempänä kiihottamisrikos).

Säännöstä on muutettu rikoslain muuttamisesta 1.6.2011 annetulla lailla (511/2011). Rikoslain 3 luvun 2 §:n mukaan rikokseen sovelletaan sitä lakia, joka oli voimassa, kun rikos tehtiin. Jos tuomittaessa on voimassa toinen laki kuin rikosta tehtäessä, sovelletaan kuitenkin uutta lakia, jos sen soveltaminen johtaa lievempään lopputulokseen. Koska uusi laki ei johda lievempään lopputulokseen, asiassa on sovellettava tekoaikana voimassa ollutta lakia.

Riidatonta on, että kirjoitus on levitetty yleisön keskuuteen. Se on julkaistu internetissä Hirvisaaren yleisellä blogilla. Asiassa on lisäksi riidatonta, että kir-

joitus koskee rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitettua kansanryhmää ja että kyse on poliittisesta puheenvuorosta.

Asiassa on siten kysymys siitä, täyttääkö Hirvisaaren Uuden Suomen verkkolehden ylläpitämällä sivustolla julkaisema kirjoitus kiihottamisrikoksen tunnusmerkistön vai onko kirjoituksessa kysymys sananvapauden rajoissa esitetyistä poliittisista mielipiteistä.

Oikeuslähteet

Perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus. Sananvapauteen sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Sananvapautta on rajoitettu muun muassa nyt kysymyksessä olevalla kiihottamisrikosta koskevalla säännöksellä.

Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on sananvapaus. Artiklan mukaan oikeus sisältää vapauden pitää mielipiteitä sekä vastaanottaa ja levittää tietoja ja ajatuksia alueellisista rajoista riippumatta ja viranomaisten siihen puuttumatta. Tämä artikla ei estä valtioita tekemästä radio-, televisio- ja elokuvayhtiöitä luvanvaraisiksi. Artiklan 2 kohdan mukaan, koska näiden vapauksien käyttöön liittyy velvollisuuksia ja vastuuta, se voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa ja jotka ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden tai yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalien suojaamiseksi, muiden henkilöiden maineen tai oikeuksien turvaamiseksi, luottamuksellisten tietojen paljastamisen estämiseksi, tai tuomioistuinten arvovalan ja puolueettomuuden varmistamiseksi.

Euroopan neuvoston ihmisoikeustuomioistuin (EIT) on sananvapauden rajoittamista koskevissa tapauksissa (Ferret 16.7.2009, Erbakan 6.7.2006, Soulas 10.7.2008) pitänyt rajoittamisen edellytyksenä sille asetettuja hyväksyttäviä tavoitteita sekä sitä, että sananvapauteen puuttuminen on ollut välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa. Välttämättömyyttä on arvioitu pakottavan yhteiskunnallisen tarpeen tai välittömän yhteiskunnallisen vaaran kautta. Puuttumisen on tullut olla oikeassa suhteessa hyväksyttäviin tavoitteisiin ja se on tullut perustella relevantein ja riittävin syin.

EIT on todennut päätöksissään, että poliittisen puheen vapaus on demokratian kulmakiviä kuten myös suvaitsevaisuus ja ihmisten tasa-arvo. Näin ollen demokratiassa saattaa olla välttämätöntä määrätä seuraamuksia tai ryhtyä ennalta estäviin toimenpiteisiin, kun puheessa tai kirjoituksessa yllytetään suvaitsemattomuuteen perustuvaan vihaan. Rasistista syrjintää ja ulkomaalaisvihaa tulee vastustaa niiden kaikissa muodoissaan niin pitkälle kuin mahdollista ja silloinkin, kun ei ole kehotettu ryhtymään mihinkään tiettyyn väkivaltaiseen tai muutoin rikolliseen tekoon. Sananvapaus koskee myös loukkaavia, järkyttäviä tai huolestuttavia tietoja ja ajatuksia. Poliittisilla puolueilla on oikeus esittää käsityksiään maahanmuuttoon liittyvistä ongelmista julkisuudessa huolimatta siitä, että ne saattavat loukata, järkyttää tai huolestuttaa joitakin. Sananvapautta on kuitenkin käytettävä velvollisuuksien ja vastuiden mukaisesti. Rasistisen syrjinnän puoltamista tulee välttää ja uskonnollisten mielipiteiden esittämisen

yhteydessä on velvollisuus välttää niin pitkälle kuin mahdollista ilmaisuja, jotka saattavat perusteettomasti loukata toisia ja jotka siten eivät edistä julkista keskustelua. Olennaisen tärkeää on, että poliitikot välttävät julkisissa puheissaan ilmaisuja, jotka ovat omiaan ruokkimaan suvaitsemattomuutta. Vihapuheet, jotka saattavat loukata henkilöitä tai henkilöryhmiä, eivät ansaitse 10 artiklan suojaa.

EIT:n ratkaisemassa tapauksessa Feret valittaja on parlamentin ja kansallismielisen puolueen jäsenenä laatimassaan kirjoituksessa todennut muun muassa, että tietyistä pakolaiskeskuksesta aiheutui asukkaille monenlaista haittaa kuten melua ja jätettä ja joskus väkivaltaisia välienselvittelyjä sekä että huoneistojen hinnat laskivat. EIT on ratkaisussaan todennut muun muassa, että Feretin asema parlamentaarikkona ei vähentänyt hänen vastuutaan. Oli olennaisen tärkeää, että poliitikot välttivät julkisissa puheissaan ilmaisuja, jotka olivat omiaan ruokkimaan suvaitsemattomuutta. EIT kiinnitti huomiota siihen, että Feret oli kirjoituksillaan pitänyt maahan muuttaneita ulkomaalaisia rikollisina. Sellaiset puheet olivat omiaan herättämään yleisössä, varsinkin asioihin vähemmän perehtyneissä henkilöissä, halveksuntaa ja eräissä jopa vihaa ulkomaalaisia kohtaan. EIT katsoi, että Feret oli kirjoituksillaan kiihottanut rasistiseen syrjintään ja ulkomaalaisvihaan, jota ei voitu oikeuttaa vaalikampanjan verukkeella.

EIT:n tapauksessa Soulas oli kysymys kirjasta, jossa oli esitelty erityisesti muslimimaista peräisin olleen maahanmuuton haittoja. Kirjassa annettiin monessa kohden negatiivinen kuva siinä tarkoitetuista yhteisöistä ja esitettiin väitteitä, jotka koskivat nuorisorikollisuuden ennakoitavaa kasvua sekä eurooppalaisten tyttöjen rituaalisia raiskauksia. EIT katsoi, että puuttuminen sananvapauteen oli ollut välttämätöntä eikä 10 artiklaa sananvapauteen puuttumisesta ollut rikottu.

EIT:n tapauksessa Erbakan on vahvistettu edellä todetut yleiset periaatteet sananvapauden rajoista. Tapauksessa on kuitenkin ollut sellaisia tosiseikastoon ja syytteen nostamiseen tapahtumasta liittyviä erityispiirteitä, joiden vuoksi EIT on katsonut, ettei valittajan sananvapauteen puuttumiseen ole ollut riittävästi aihetta.

Keskeinen rasistisia vaikuttimia koskeva rangaistussäännös on kiihottaminen kansanryhmää vastaan. Kansanryhmän syrjintään kiihottamista ja syrjintää koskevat kriminalisoinnit otettiin rotusyrjintäsopimuksen täytäntöönpanon yhteydessä rikoslakiin vuonna 1970. Kiihottamisena kansanryhmän syrjintään kriminalisoitiin rodun, kansallisen tai etnisen alkuperän tai uskonnollisen ryhmän loukkaaminen. Myös vuonna 1966 hyväksytyt kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukseen sisältyy kansanryhmän syrjintää koskeva kielto. Vuonna 1995 kiihottamisrikos sai laissa nykymuotonsa ja nimekseen kiihottaminen kansanryhmää vastaan. Säännökseen lisättiin tuolloin siinä mainittuja perusteita koskeva rinnastuslauseke. Kiihottamisrikos soveltuu siten muihinkin kuin rasistisesta motiiveista tehtyihin viharikoksiin. Viharikoksista ei ole kansainvälisesti vakiintunutta määritelmää. Nykyiselle paikalleen, rikoslain 11 luvun 10 §:ään, kiihottamisrikos siirrettiin vuonna 2008.

Hallituksen esityksessä 317/2010 on käsitelty myös nyt sovellettavan lain perusteita. Rasistisessa rikoksessa kysymys on ennen kaikkea rikoksen vaikutti-

mista. Rasistisia vaikuttimia ovat lähinnä rotu, ihonväri, syntyperä sekä kansallinen ja etninen alkuperä. Tyypillisiä rasistisia rikoksia tehdään nykyisin tietojärjestelmän välityksellä. Rikoslain tunnusmerkistöjen soveltuvuus riippuu toisaalta levitetyn aineiston sisällöstä ja toisaalta siitä, kohdistuuko teko yksilöön vai ihmisryhmään. Rasistinen kiihotus ja materiaalin levittäminen on keskeiseltä osin kriminalisoitu rikoslain 11 luvun 10 §:ssä kiihottamisena kansanryhmää vastaan. Kiihottamisrikos kriminalisoi sisällöltään uhkaavan tai loukkaavan rasistisen aineiston levittämisen yleisön keskuuteen silloin, kun teon kohteena on tietty kansanryhmä. Hallituksen esityksen mukaan säännös koskee lausuntojen ja muiden tiedonantojen levittämistä suullisessa, kirjallisessa tai kuvallisessa muodossa. Kiihottamisrikoksessa yleisön keskuuteen levitetään lausuntoja tai tiedonantoja, joissa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin kansallista, rodullista etnistä tai uskonnollista ryhmää taikka niihin rinnastettavaa kansanryhmää.

Oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että panettelu ja solvaus merkitsevät osapuulle samaa kuin kunnianloukkausrikosten yhteydessä esitetään. Panettelua on se, että kansanryhmän perättömästi väitetään syyllistyneen rikoksiin tai niihin rinnastettaviin halveksittaviin tekoihin. Tyypillistä panettelua on fasistipropagandan väite juutalaisten tekemistä rikoksista tai ulkomaalaisten rikollisesta taustasta. Kiihottamisrikoksessa onkin usein kyse yleistävistä ja harhaanjohtavista lausunnoista.

Solvauksessa voi olla kyse totuudenmukaisista väitteistä, jos niiden esittäjällä on ollut loukkaamistarkoitus. Ryhmään kuuluvia voidaan väittää yleisesti epärehellisiksi tai rikollisiksi. Jos arvio ei pysy asiallisissa puitteissa ja jos sitä ei tueta riittäväillä asiasyillä, sen esittäjä voi syyllistyä kiihottamisrikokseen. Tällaisessa solvauksesta on kyse etenkin silloin, kun lausuma loukkaa ryhmän ihmisarvoa ja kun asiayhteydestä voidaan havaita, että lausuman esittäjän pyrkimyksenä oli levittää vihamielisyyttään muihin ihmisiin.

Johtopäätökset

Teon tunnusmerkistön mukaisuus

Asiassa on riidatonta, että kyse on ollut poliittisesta puheenvuorosta. Poliittinen sananvapaus kuuluu perustuslain sananvapaussäännöksen ydinalueeseen. Myös EIT:n ratkaisukäytännön mukaan sananvapauden rajoittamiseen tulee suhtautua erityisen pidättyväisesti silloin, kun on kysymys poliittista tai muusta yleistä mielenkiintoa omaavasta keskustelusta. Sananvapauteen kuuluu myös oikeus tietynlaiseen liioitteluun ja provokaatioon. Poliittisilla puolueilla on oikeus esittää käsityksiään maahanmuuttoon liittyvistä ongelmista julkisuudessa huolimatta siitä, että ne saattavat loukata, järkyttää tai huolestuttaa joitakin. EIT:n ratkaisukäytännössä todetuin tavoin sananvapautta on kuitenkin käytettävä velvollisuuksien ja vastuiden mukaisesti. EIT:n mukaan on olennaisen tärkeää, että poliitikot välttävät julkisissa puheissaan ilmaisuja, jotka ovat omiaan ruokkimaan suvaitsemattomuutta.

Hirvisaari toteaa kirjoituksessaan hillittömän muslimimaahanmuuton mukana tulevan muun muassa huumeita, ryöstelyä, raiskausrikoksia, pedofiliaa ja lopulta jopa terrorismia. Teksti on yleistävä ja syrjivä, koska se kohdistuu yleisesti kaikkiin muslimeihin rajoittumatta vain ääriaineisiin, ja siinä kuvataan kokonaiseen kansanryhmään kuuluvat ihmiset rikollisina ja muihin nähden

ala-arvoisina. Kirjoituksessa väitetään, että näistä syistä hallitsemattomasta muslimien maahanmuutosta seuraa merkittäviä kielteisiä vaikutuksia.

Hirvisaaren mukaan hän on kirjoituksellaan halunnut ottaa kantaa maahanmuuttokeskusteluun. Hovioikeus katsoo, että kirjoituksessa ei kuitenkaan tuoda asiallisessa sävyssä esiin maahanmuuton mukana tulevia ongelmia vaan liitetään siinä mainitut kielteiset ilmiöt muslimeja koskeviksi. Tällaiset ilmaisut ovat omiaan ruokkimaan suvaitsemattomuutta sekä aiheuttamaan halveksuntaa ja jopa vihaa muslimeja kohtaan.

Vaikka kirjoituksessa on kyse yleistä mielenkiintoa omaavasta keskusteluaiheesta ja poliittisesta puheenvuorosta, johon tulee suhtautua sallivammin, ei siinä ole kyse EIT:n ratkaisukäytännöstä ilmenevät periaatteet huomioon ottaen sananvapauden rajoissa esitetystä asiallisesta maahanmuuttopolitiikkaan liittyvästä ankarasta kritiikistä. Hirvisaaren asema poliitikkona ei vähennä hänen vastuutaan. Koko kansanryhmän leimaaminen rikolliseksi ei ole myöskään sananvapauden rajoissa esitettyä sallittua liioittelua ja provokaatiota.

Edellä mainituilla perusteilla hovioikeus katsoo, että kirjoitus on ollut omiaan aiheuttamaan halveksuntaa, suvaitsemattomuutta ja jopa vihaa muslimeja kohtaan. Näin ollen Hirvisaari on kirjoituksessaan panetellut ja solvannut muslimeja ja kirjoitus täyttää siten kiihottamisrikoksen tunnusmerkistön.

Teon tahallisuus

Asiassa on kysymys myös siitä, onko Hirvisaari julkaistessaan kirjoituksen ymmärtänyt tekstin panettelevan ja solvaavan luonteen sekä sen, että kirjoitus on ollut omiaan aiheuttamaan halveksuntaa, suvaitsemattomuutta ja jopa vihaa muslimeja kohtaan.

Rikoslain 3 luvun 6 §:n mukaan tekijä on aiheuttanut tunnusmerkistön mukaisen seurauksen tahallaan, jos hän on tarkoittanut aiheuttaa seurauksen taikka pitänyt seurauksen aiheutumista varmana tai varsin todennäköisenä.

Hallituksen esityksen (HE 317/2010 vp s. 42) mukaan ollakseen rangaistavaa kiihottamisen kansanryhmää vastaan on oltava tahallista. Rikos edellyttää niin sanottua olosuhdetahallisuutta, mutta ei tarkoitustahallisuutta. Tämä ilmenee paitsi lain sanamuodosta myös säännöksen säättämishistoriasta. Tämän mukaan teon vaatimaan tahallisuuteen riittää tekijän tietoisuus siitä, että hänen levittämänsä kirjoitus uhkaa, panettelee tai solvaa säännöksessä tarkoitettua kansanryhmää. Nämä edellytykset koskevat myös nyt sovellettavaa säännöstä kiihottamisrikoksesta.

Hovioikeus pitää selvänä, että Hirvisaari on pitänyt varsin todennäköisenä ja siten ymmärtänyt, että kirjoitus on ollut panetteleva ja solvaava sekä että kirjoitus on ollut omiaan aiheuttamaan halveksuntaa, suvaitsemattomuutta ja jopa vihaa muslimeja kohtaan. Hirvisaaren myöhemmissä vastauksissaan esittämät kommentit eivät anna aihetta arvioida asiaa toisin. Hirvisaari on näin ollen tahallaan menetellyt syytteen teon kuvauksessa kerrotulla tavalla.

Syyksilukeminen

James Hirvisaari on 4.2.2010 Uuden Suomen verkkolehden ylläpitämällä si-

vustolla levittänyt yleisön keskuuteen kirjoituksen, jossa panetellaan ja solvataan muslimeista koostuvaa uskonnollista, etnistä tai siihen rinnastettavaa ryhmää.

Rangaistusseuraamus

Hovioikeus on ottanut huomioon rangaistuksen määräämisessä paitsi rikoksen vahingollisuuden ja vaarallisuuden, teon vaikuttimet sekä rikoksesta ilmenevän tekijän muun syyllisyyden myös edellä selostetut sananvapauden ja sen vastuulliseen, erityisesti poliittiseen, käyttämiseen liittyvät näkökohdat. Oikeudenmukainen rangaistus Hirvisaaren syyksi luetusta teosta on 25 päiväsakkoa.

Oikeudenkäyntikulut

Hovioikeus on tuominnut Hirvisaaren siitä rikoksesta, josta syyttäjä on vaatinut hänelle kärjäoikeudessa rangaistusta. Näin ollen valtio ei ole velvollinen korvaamaan Hirvisaarelle asiassa aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja.

Tuomiolauselma

Hovioikeus on ratkaissut asian tuomiolauselmasta ilmenevällä tavalla.

KOUVOLAN HOVIOIKEUS

DNO: R 10/1164 TL: 1

VASTAAJA

Hirvisaari, James
020760-2051

TUOMIOLAUSELMA

Muutokset käräjäoikeuden tuomioon

SYYSKI LUETUT RIKOKSET

- 1) Kiihottaminen kansanryhmää vastaan 4.2.2010

RANGAISTUSSEURAAMUKSET

SAKKO

25 päiväsakkoa a 57 euroa = 1.425 euroa

LAINKOHDAT

- 1) Rikoslaki 11 luku 10 § (212/2008)

KORVAUSVELVOLLISUUS

Valtio vapautetaan velvollisuudesta korvata Hirvisaarelle oikeudenkäyntikuluista käräjäoikeudessa 2.711,41 euroa.

Hirvisaaren valtioon kohdistamat oikeudenkäyntikuluvaatimukset hylätään.

Muutoksenhaku

Muutosta tähän ratkaisuun saadaan hakea korkeimmalta oikeudelta valittamalla vain, jos korkein oikeus niillä erityisillä perusteilla, jotka ilmenevät oheisesta valitusosoituksesta, myöntää valitusluvan.

Valitusosoituksessa tarkoitettu määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen päättyy 10.2.2012.

Asian ovat ratkaisseet: presidentti Pertti Nieminen
hovioikeudenneuvos Markku Almgrén
määräaikainen hovioikeudenneuvos Tiina Isokääntä

Valmistelija: viskaali Kaisa Klinga

Ratkaisu on yksimielinen.

PÄIJÄT-HÄMEEN KÄRÄJÄOIKEUS

1/5. osasto

Käräjätuomari Jari Karppinen

TUOMIO

10/3147

10.11.2010

Asiano:
R 10/1554

Syyttäjä Kihlakunnansyyttäjä Jukka-Pekka Havumäki

Vastaja(t) HIRVISAARI JAMES

Kuultava(t) UUSI SUOMI VERKKOLEHTI

Asia KIIHOTTAMINEN KANSANRYHMÄÄ VASTAAN

Vireille 7.7.2010

SELOSTUS ASIASTA

8210/R/0003932/10

Syyttäjän rangaistusvaatimus

Syyttäjä on vaatinut **James Hirvisaarelle** rangaistusta seuraavasta rikoksesta:

1. KIIHOTTAMINEN KANSANRYHMÄÄ VASTAAN

Rikoslaki 11 luku 10 §

4.2.2010 ASIKKALA

James Hirvisaari on Uuden Suomen verkkolehden ylläpitämällä sivustolla julkaisemassaan kirjoituksessa yleisön keskuuteen levittänyt lausunnon ja tiedonannon, joissa panetellaan ja solvataan muslimeista koostuvaa uskonnollista, etnistä tai siihen rinnastettavaa ryhmää. Lausunnon otsikko on ollut "Kikkarapäälle kuoon" ja sen sisältö seuraava:

"Valitettavasti hillittömän muslimimaanmuuton myötä Suomessakin tulee olemaan lisääntyvässä määrin myös ihka aitoa rasismia, joka kohdistuu varsinkin juutalaisiin mutta myös kantaväestöön ja muihin etnisiin ryhmiin. Ja kaupan päälle syrjintää, sietämätöntä ylimielisyyttä ja huonoa käytöstä, vihaa, naisten alistamista, lasten silpomista, seksuaalista häiriköintiä ja vähemmistöjen vainoa, mellakointia, lippujen polttelua, älämölöä, huumeita, ryöstelyä, raiskausrikoksia, pedofiliaa,

polygamiaa, lapsiaviolittoja, häpeäväkivaltaa, rituaaliteurastuksia, ruoskimisrangaistuksia, kivityksiä ynnä muita läpeensä inhottavia ja umpikieroutuneita tapoja ja ilmiöitä. Lopulta jopa itsemurhapommituksia ja terrorismia. Siis jos emme tanssi tasan tarkkaan heidän pillinsä mukaan.

Väkivalta on kieli, jota ei sivistyneessä maailmassa hyväksytä. Sen sijaan islamissa vihan ja väkivallan kulttuuri on sisäänrakennettuna ja jatkuvasti voimassa pyhän sodan käsitteenä. Niiden yhteensovittaminen on mahdotonta, kokeilu loppukoon."

Hirvisaaran julkaisema kirjoitus sisältää asiallisesti ottaen syrjivän ja vahvasti yleistävän väitteen muslimien taipumuksesta väkivaltaisuuteen ja muuhun rikollisuuteen ja jopa terrorismiin. Kirjoitus on siten sanottua ihmisryhmää solvaava ja panetteleva, koska siinä kerrotuin tavoin kuvataan kokonaiseen kansanryhmään kuuluvat ihmiset rikollisina ja muihin nähden ala-arvoisina. Lausunto loukkaa näiden ihmisten ihmisarvoa. Lausunto on myös kansanryhmää uhkaava, koska sen otsikossa esitetään voimatoimiin ryhtymistä muslimeja kohtaan hyväksyttävänä.

Syyttäjän muut vaatimukset

Teonkuvauksessa mainittu sisällöltään lainvastainen verkkoviesti (jameshirvisaari.blogit.uusisuomi.fi/2010/02/04kikkarapaalle-kuonoon) on määrättävä poistettavaksi yleisön saatavilta ja hävitettäväksi.

Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä 22 § 3 mom.

Vastaja vastaus

Vastaja Hirvisaari on tunnustanut kirjoittaneensa haastehakemuksessa kerrotulla tavalla. Hän on kuitenkin kiistänyt syyllistyneensä rangaistavaan tekoon.

Hirvisaari ei ole kirjoituksellaan panetellut eikä solvannut muslimeita eikä kirjoitus ole ollut yleistävä. Siinä ei kuvata kokonaiseen kansanryhmään kuuluvia ihmisiä rikollisina ja muihin nähden ala-arvoisina. Kirjoitus eikä edes sen otsikko ole uhkaava. Kirjoituksessa on kyse poliittisesta mielipiteestä, joka on esitetty sananvapauden rajoissa.

TODISTELU

Syyttäjän kirjallinen todistelu

1. Hirvisaaren julkaisema kirjoitus 4.2.2010 (esitutkintapöytäkirja liite 2, sivu 1)

Vastajan kirjallinen todistelu

1. Syyttäjän liite 1 alkujohdantoineen
2. Uusi Suomi: Rasistinen hyökkäys metrossa: Uhri pakeni raiteille
3. Helsingin Uutiset Pilottitakkinen kalju mies hakkasi tummaihoisen

metrossa

4. Uutinen, johon blogin otsikko viittasi kommenttipuheenvuorot kommentti 13

Todistelutarkoituksessa kuullut henkilöt

Vastaaja James Hirvisaari

TUOMION PERUSTELUT

Syytteen hylkääminen Syyte kiihottamisesta kansanryhmää vastaan hylätään.

Perustelut

1. Asiassa on kysymys rajanvedosta sananvapauden ja sen hyväksytyn rajoittamisen välillä.

2. Asiassa on riidatonta, että Hirvisaari on levittänyt syytteessä tarkoitetun lausunnon rikoslain 11 luvun 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla yleisön keskuuteen. Riidatonta on myös, että lausunnossa mainitut muslimit ovat kyseisen lainkohdan tunnusmerkistössä tarkoitettu kansanryhmä.

3. Asian ratkaisemisen kannalta keskeinen kysymys on, täyttääkö syytteen kohteena oleva kirjoitus kyseisen lainkohdan tunnusmerkistön vaatimuksen kansanryhmän uhkaamisesta, panettelusta tai solvaamisesta.

4. Edellä mainitun tunnusmerkistön tulkinnassa on otettava huomioon sananvapaus. Se on turvattu Suomen perustuslaissa, Euroopan ihmisoikeussopimuksessa sekä myös YK:n ihmisoikeussopimuksessa.

5. Sananvapaus ei ole rajoittamaton. Sananvapauden ydinalueeseen on katsottu kuuluvan ns. poliittinen sananvapaus, jota voidaan rajoittaa vain poikkeuksellisesti.

6. Hirvisaari on kunnanvaltuuston jäsen sekä ehdokas vuoden 2011 kansanedustajavaaleissa. Hirvisaari on kertonut kirjoittaneensa haastehakemuksessa mainittua blogia säännöllisesti alkaen jo ennen vuoden 2008 kunnallisvaaleja.

Siten Hirvisaaren kirjoitusta on arvioitava sananvapauden rajoittamisedellytysten kannalta ns. poliittisena puheenvuorona.

7. Euroopan Ihmisoikeustuomioistuin on oikeuskäytännössään katsonut, että ns. poliittista puhetta saa rajoittaa ainakin silloin, kun lausumalla on yllytetty suvaitsemattomuuteen perustuvaan vihaan.

8. Hirvisaaren kirjoituksessa tuodaan esille, että muslimien hillitön maahanmuutto Suomeen aiheuttaa lisääntyvää rasismia ja lukuisia yleisesti kielteisinä pidettyjä ilmiöitä. Kirjoituksessa on myös todettu, että islamilaiseen kulttuuriin kuuluu pyhän sodan käsite.

9. Syytteen hyväksymisen puolesta kirjoituksessa puhuu se, ettei mainittuja lieveilmiöitä ja uhkakuvia ole rajoitettu koskemaan vain ääri-islamilaista, jolloin se voidaan niin halutessa myös käsittää yleistyksenä kaikkia muslimeja kohtaan.

10. Toisaalta kirjoituksessa ei ole nimenomaisesti väitetty kaikkien muslimien aiheuttavan em. lieveilmiöitä eikä siinä ole vaadittu muutosta kirjoitushetkellä Suomessa asuvien muslimien asemaan. Kirjoituksessa ei ole myöskään väitetty, että uhkakuvina mainittuja lieveilmiöitä olisi jo tällä hetkellä Suomessa.

11. Blogikirjoituksessa on otettava kokonaisuutena myös huomioon Hirvisaaren vastaukset alkuperäisestä blogikirjoituksesta saamiinsa kommentteihin.

Hirvisaari on kommentoinut kirjoituksensa johdosta saamaa vastausta samaan blogiin jonkin verran myöhemmin mm. seuraavasti:

"Kiistan ehdottomasti syrjiväni ketään. Kyseessä on vain ankara uskontokritiikki. Mikään uskonto ei saa olla kritiikin yläpuolella. En ole äärioikeistolainen. En ole ulkomaalaisvastainen. En ole muukalaisviihamielinen. En ole vieraspelkoinen. En ole vihanlietsoja. En kiihota ketään toisia vastaan. En häiritse kenenkään uskonrauhaa. En loukkaa kenenkään kunniaa. En vastusta maahanmuuttoa. Kannatan mahdollisimman hyviä etnisiä suhteita. Kaikilla ihmisillä on yhtäläinen ihmisarvo. Rasisti-käsite on kärsinyt pahan inflaation ja käynyt heikoksi."

Näistä vastauksista voidaan päätellä, ettei Hirvisaaren tarkoituksena ole ollut solvata tai panetella kaikkia muslimeja.

12. Blogikirjoituksen otsikkoa ei voi tarkastella erikseen pelkästään syytteessä mainitun kirjoitusosan kanssa. Otsikko on liittynyt julkisuudessa uutisoituun pahoinpitelytapaukseen. Siten otsikkoa ei voi pitää muslimien kannalta uhkaavana vaan blogikirjoituksen kirjoitustyyliin nähden hyväksyttävänä ja huomion herättämiseksi perusteltuna.

13. Syyttäjä on verrannut Hirvisaaren tapausta EIT:n tuomioihin 16.11.2004 (Norwood) ja 16.7.2009 (Ferret) sekä Helsingin hovioikeuden tuomioihin 22.9.2009 (Ellilä) ja 16.4.2010 (Mäenpää).

14. Norwoodin tapaus eroaa ratkaisevasti nyt käsiteltävänä olevasta asiasta siinä, että Norwoodin kirjoitus oli tulkittavissa vaatimukseksi kaikkien islaminuskoisten poistamisesta Norwoodin kotimaasta.

15. Feretin tapauksessa on kyse siitä, että hän on kirjoituksissaan EIT:n mukaan kiihottanut rasistiseen syrjintään ja ulkomaalaisvihaan pitämällä ulkomaalaisia rikollisina, jotka tulivat maahan käyttääkseen hyväksi sosiaalietuuksia sekä pyrkinyt saamaan kyseiset ihmiset naurunalaisiksi. Hirvisaaren kirjoitus ei ole sisältänyt mitään noista elementeistä.

16. Ellilän tapauksessa on kyse maahanmuuttajien vertaamisesta rikollisiin, loisiin ja villieläimiin eikä sitä siten voida mitenkään verrata Hirvisaaren kirjoitukseen.

17. Mäenpään tapauksessa on puolestaan kyse siitä, että hän on poliittisessa keskustelussa kuvannut mm. maahanmuuttajia sosiaalietuuksien väärinkäyttäjiksi ja että heihin voisi kohdistaa rangaistustoimia omankäden oikeudella. Myöskään Mäenpään tapaus ei ole lainkaan verrattavissa nyt käsiteltävänä olevaan kirjoitukseen.

18. EIT on edellä kerrotussa Feretin tapauksessa todennut, että maahanmuuttoa käsittelevässä poliittisessa puheenvuorossa täytyy olla oikeus esittää käsityksiä maahanmuuttoon liittyvistä ongelmista siitä huolimatta, että ne loukkaisivat, järkyttäisivät tai huolestuttaisivat jotakin väestönosaa. Tällöin on kuitenkin vältettävä rasistisen syrjinnän puoltamista.

19. On selvää, että Hirvisaari olisi voinut vallita kirjoitustyyliinsä ja ilmaisunsa myös toisin ja vähemmän yleistävästi. Hirvisaaren kirjoitusta voi joku pitää osin jopa vastenmielisenä. Kirjoituksen kokonaisuus eli myös lukijoiden kommentteihin annetut vastaukset huomioon ottaen voidaan kirjoituksessa katsoa kuitenkin pysytyn poliittiselle mielipiteelle sallitun liioittelun rajoissa.

20. Siten Hirvisaaren kirjoitusta ei ole pidettävä oikeuden vastaisena ja rangaistavana.

TUOMIOLAUSELMA Asia on ratkaistu oheisen tuomiolauselman mukaisesti.

PÄIJÄT-HÄMEEN KÄRÄJÄ-
OIKEUS 1. OSASTO/5

10.11.2010 NO : 3147 TL: 1
DNO: R 10/1554

VASTAAJA

Hirvisaari, James
020760-2051

Hakatie 5
17200 VÄÄKSY

TUOMIOLAUSELMA

HYLÄTYT SYYTTEET

1) Kiihottaminen kansanryhmää vastaan 4.2.2010

KORVAUSVELVOLLISUUS

Valtio velvoitetaan oikeudenkäynnistä rikosasiois-
sa annetun lain 9 luvun 1 a §:n 1 momentin nojalla
suorittamaan korvaukseksi Hirvisaaren oikeuden-
käyntikuluista Asianajotoimisto Bergholm Oy:lle
2.711,41 euroa. Korvaukselle on maksettava
24.11.2010 lukien vuotuista viivästyskorkoa, jonka
määrä on 9,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin
kulloinkin voimassa oleva korkolain mukainen
viitekorko.

Jäljennöksen oikeaksi todistaa
Kouvolan hovioikeuden ratkaisun anto-
päivänä.

Kaisa Klinga